Meeqqat tamarmik naleqarput
Alle børn er værdifulde
All children are valuable

Tusagassiorfinnut Nalunaarut
Pressemeddelelse

03.04.18

Qinersineq 2018:
Meeqqat Illersuisuata partiinut tamanut qinigassanngortittunullu meeqqat oqariartuutai ingerlateqqippai

Qineqqusaarnermut sammisassatut meeqqat innersuussutaat MIO-p katersorsimavai, ullumikkullu politikkikkut partiinut qinigassanngortittunullu tunniullugit.

Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lyngep qineqqusaarnermut sammisassatut meeqqat siunnersuutaat, qinersinissamut meeqqat politikerinut ingerlateqqikkusutaat Facebookikkut katersorsimavai.

"*Partiinut qineqqusaartunullu amerlasuunut meeqqat inuusuttullu qineqqusaarnermi sammisaapput pingaaruteqartut. Taamaattumik tulluarpoq, qineqqusaarnermi suut qaqilerneqarnissaat pingaaruteqarnersut meeqqanut apeqqutiginissaat. Taakkumi pineqarput. Tamatumalu saniatigut meeqqat inuusuttullu namminiussusaannut ataqqinassusaannullu ataqqinninnertut takutitsineruvoq – tamannalu, meeqqat tusaaneqarnissamut pisinnaatitaaffianik nassuiaanermik Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanni artikeli 12-imit siunertaalluni*", Aviâja Egede Lynge itisiliivoq.

Meeqqat inuusuttullu qineqqusaarnermi sammineqartussatut pingaaruteqaertutut innersuussitinnerannik, meeqqanut suut pingaaruteqarnersut pillugit uatsinnut inersimasunut uisitsisinnaapput, aammali meeqqat oqartussaaqataassutsimik paasinninnerannik nukittorsaaqataassallutik. Politikerit innuttaasut isumaat tusarusukkaagamikkit, innuttaasunut ataatsimiisitsisarput. Kiap meeqqat aperisarpai?

Sammisat meeqqat qaqiligaasa ilagaat:

1. **Pinnguartarfiit ulorianannginsut toqqissisimanartullu**

MIO
Meeqqat pisinnaatitaaffiinik sullissivik
Børnerettighedsinstitution
National Advocacy for Children Rights

Postboks 1290
Issortarfimmut 1B
3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat • Grønland • Greenland

Tel.: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Pinnguartarfinni sukkittarnerit kiisalu eqqaaviit eqqaanni aserorterisoqartarnera, taamaasilluni pinnguartarfiit eqqaanni igalaaminikoqartarnera iliuuseqarfigineqartariaqarput.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 27, 31)

2. **Inunnut aalakoortunut ersisarneq**

Inuit aalakoorlutik kamattut persuttaakkaangata meeqqat silami aneernissartik ersigisarpaat. Tamanna atuuppoq ullaakkut imaluunniit ualikkut.
"Isumaqarpunga inersimasut inuit aqqusinermi aalakoortartut oqallisigissagaat. Nipituumik nillialeraangata ersilertarpunga", Nukappiaraq 11-nik ukiulik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 27)

3. **Angerlarsimaffiit oqorsarluakkat peqqissuserlu**
Meeqqap ataatsip misigisarpaa ukiukkut natertik nillertorujussuusartoq, nukkanilu qiulikkajullutik. Nukaa napparsimakulasarpoq.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 6, 24, 27)

4. **Nammineq aalajangigarinngisamik qatanngutinit avissaaqqaneq**
Qatanngutigiit marluk aliasuutigaat qatannguterti k, arlalinnik innarluuteqartoq, ukiumut ataasiaannarlutik takusinnaagamikku. Ukiumut marloriarlutik tikeraartorisinnaasarnikuuaat, maannali qatanngutaat 18-inik ukioqalereermat, ukiumut ataasiaannaq tikeraartissinnaanngortillugu allanngorneqarpoq. Niviarsiaqqat kissaatigaat inatsimmi allannguisoqassasoq, taamaasillutik qatanngutertik ukiumut ataasiaannaanngitsoq takusalerniassagamikku.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 12).

5. **Meeqqat kinguaassiutitigut kannguttaatsuliorfigineqarnikut sullinneqarnerisa naligiinnerunissaanik kissaat**
Meeqqap 14-inik ukiullip kissaatigaa, meeqqat kannguttaatsuliorfigitinneri pillugit suliat unitsinneqartannginnissaat: *"Kinguaassiutitigut kannguttaatsuliorfigitissimaneq meeqqap oqaluttuarippagu tamannalu eqqartuussivimmut ingerlanneqarpat, taava pingaaruteqarpoq suliap unitsinneqarnani naammassineqarnissaa. Kinaluunniit kinguaassiutitigut kannguttaatsuliorfigitissimasoq naligiimmik sullinneqassaaq, ilaannaajunngitsut. Taama misigisaqarsimalluni ajortulipussuuvoq".*
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 34, 27, 39)

6. **Meeqqanut innarlerneqarsimasunut kinguaassiutitigullu kannguttaatsuliorfigitissimasunut ikiorsiisarneq pillugu paasissutissiineq**
Inuusuttut amerlavallaat ajornartorsiuteqartut. Taakku pillugit politikerit oqallinnissaat kissaatigineqarpoq. Meeqqat inuusuttullu amerlapput kinguaassiutitigut

kannguttaatsuliorfigitissimasut atornerlugaasimasullu oqaluttuarnissaminnut sapertut. Ilaat ersisarput ikiortissarsiornissaminnullu sapertarlutik, taamaattumik pisariaqartinneqarpoq politikerit ilinniarnertuunngorniarfinni inuusuttunut ornigunnerusarnissaat. 18-it ataallugit ukiullit tamarmik sumi ikiorneqarsinnaanissaminnik paasissutissinneqassapput. Meeqqat atuarfianni ikiuisussanik nassaarnissaq ajornannginnerusarpoq, inersimasunngoriartornermili ajornarneruleriartortarluni.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 13, 19, 27, 34, 39)

7. Imigassaq pillugu inatsit

Inuusuttup 17-inik ukiullip, paaserusuppaa sooq unnukkut 20.00 kingorna angutaatini ilagalugu cafemut cacaotoriartorsinnaannginnerluni.

8. Qinngasaarisarneq

Qinngasaarisarneq pillugu iliuuseqartoqarnissaa nukappiaqqap arfineq-marlunnik ukiullip kissaatigaa. Pinnguartilluni qinngasaartinneq nuannarinngilaa.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 27, 31)

9. Pinnguartarfiit, fritidshjemmit, klubbillu

Pinnguartarfinnik pitsaanerusunik amerlanerusunillu kissaat. Meeqqanut ukioqqortunerusunut sunngiffimmi sammisassaqartitsilluartumik klubbimik pitsaanermik aamma amigaateqartoqarpoq. Atuarfinni pinnguartarfiit amerlanerusut.

Ukiukkut illup iluani sammisaqartitsinerit amerlanerusut kissaatigineqarput. Meeqqat atuarfinniit assigiinngitsuneersut naapiffigisinnaasaannik. Nukappiaqqap 11-nik ukiullip siunnersuutigaa fritidshjemmit atorunnaarsillugit illoqarfimmi meeqqat tamarmik katersuuffigisinnaasaannik pilersitsisoqarsinnaasoq.

Niviarsiaqqap 9-nik ukiullip kissaatigaa fritidshjemmini meeqqat ikinnerusalissasut.

(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 31)

10. Akissarsiffik sioqqullugu akissarsiat nal. 23.00 akilerneqartarnerat

Unnukkut nal. 23.00 akissarsititsisoqartarnera pitsaanngilaq. Taamaattoqaraangat imerniartarfiit inunnik ulikkaartarput, taamatullu sisamanngorneq, tallimanngorneq, arfininngorneq sapaallu aalakoorfiusarlutik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 27)

11. Meeqqat aliasuuteqartut oqaloqatigineqartarnissaat

"Aliasuuteqartut atuarfinni eqimattakkaartillugit oqaloqatigiiffeqarnissaat kikkut sulissutigerusuppaat?". Ataataminik aataaminillu annaasaqarsimasumit saaffiginnissutaavoq. Pineqartup aliasunnini peqqutigalugu atuariartornissani nakerinnginnerulerlugu misigisimavaa. Sulilu annaasaqaqqinnissani annilaagagisarlugu. Meeqqat imminnut oqaloqatigiiffissaannik siunnersuuteqarpoq.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 27, 39)

12. Inersimasunit illersorneqarneruneq

Meeqqap 12-inik ukiullip paaserusuppaa inersimasut qaqugu meeqqanik illersuinerulerniarnersut. Eqqaamiui inersimasut allat peqatigalugit aalakuukkajuttarput, taamaattumillu meeqqap taassumalu qatanngutaasa unnuakkut ullaakkullu eqqaamiutik ersigisarpaat.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 9, 19, 27)

13. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartut

"Meeqqat anaanaminnit nuutsinneqartariaqanngikkaluarput". Nukappiaraq 7-inik ukiulik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 12, 20, 21, 27)

14. Perorsaasut ilinniartitsisullu amerlanerit pitsaanerusullu

Mini-klubbimi ilaatigut inersimasut amigaatigineqartarput. Taamaasillutik meeqqat kammagiikkunnaartarput qasulertarlutillu. Niviarsiaqqap 3. Klassimi atuartup kissaatigigaluarpaa perorsaasunik ilinniartitsisunillu amerlanerusunik pitsaanerusunillu peqalernissaa.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 28, 29, 31)

15. Inuusuttunut LGBT-nut sumiiffissaq toqqissisimanartoq

Inuusuttut LGBT-t katersuuffissaminnik toqqissisimanartumik amigaateqarput.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 2, 3, 15, 27, 31)

16. Meeqqanut ersinngitsumik innarluutilinnut ilinniagaqarnissamut periarfissat

Angutip inuusuttup ilinniagaqarnissani kissaatigigaluarpaa. ADHD-erpoq meeqqallu atuarfianni inaarutaasumik misilitsissimanani. Karaktereqanngikkaluarluni ilinniakkamik ingerlataqarusukkaluarpoq. Uninngaannalersutut misigisimavoq, tamanna kissaatiginngikkaluarlugu. Majoriamukarsimagaluarpoq. Majorialli nalilersimavaa ilinniagaqarnissaminut piareersimanngitsoq suliffimmillu misiliitillugu. Taassuma kingorna attavigineqarsimanngilaq, pisortanillu sumiginnagaasutut misigisimalluni.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 23, 27, 28, 29)

17. Meeqqat kammagiikkunnaaraangata toqqissisimasannginneq

"Meeraqatikka kamaattarunnaarlutik taava uanga erdidarunnaarlunga", Niviarsiaraq 4-nik ukiulik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 27)

18. Meeqqat akornanni ataqqeqatigiinneq

Meeqqat akornanni ataqqeqatigiinnerunissamik kissaateqarpoq. Nukappiaraq 7-inik ukiulik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 2, 3, 5, 18, 27)

19. Atuarfinni eqaarsaarnerusarneq

Atuarfinni eqaarsaarnerusarnissamik kissaat.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 24, 27)

20. Meeqqat 12-it sinnerlugit ukiullit akeqanngitsumik bussertarnissaat.

Naapertuulluanngitsutut misiginarpoq 12-inik ukioqaraanni bussinut ilaaniaraanni akiliisariaqartarluni.

21. Inersimasut aamma ikiorneqassapput

Meeqqat aliasukkaangata, angajoqqaat aamma alisoqataasarput. Meeqqat ikiorniaraanni aamma angajoqqaat ikiorneqartariaqarput.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 18, 27)

22. Politikerit kamaattarunnaassapput

Politikerit kamaattarunnaarnissaat kissaataavoq.

23. Kikkut tamarmik pitsaasumik akissarsiaqassasut

Kikkut tamarmik pitsaasumik akissarsiaqarnissaat kissaataavoq.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 26, 27)

24. Kikkut tamarmik angerlarsimaffeqarnissaat inigisallu akikinnerunissaat

Angerlarsimaffeqanngitsoqarpat kommuni inissamik tunniussisassaaq. Kalaallit Nunaanni inuuniarneq akitsoriartortillugu inissiat akii aamma akisuallaalersimapput. Inuuniarnerup akianut naleqqunnerussappat inissiat akikinnerulertariaqarput.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 26, 27)

25. Meeqqat inuusuttullu innarluutillit

Nukappiaraq 14-inik ukiulik marloriarluni qaratsamigut aanaartoornikoq. Timiata illua-tungaa nukillaangavoq qanittumullu eqqaamannissinnaanikkut innarlersimalluni. Ilinniarnermut atatillugu immikkut pisariaqartitsigami specialklassemi atuarpoq. Kalaallit Nunaanni pisortat tamarmik inunnut namminermisut ittunut aamma

eqqumaffiginninnissaat kissaatigaa. Atuarfinni atortunik innarluutilinnut tulluussakkanik peqarnissaa kissaatigaa. Suliffimmik misiliinissani kissaatigaa, inersimasunngorunilu allatulli sulilernissani kissaatigalugu.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 12, 13, 24, 26, 27, 28, 29, 39)

26. Kikkunnut tamanut inissiat kiisalu meeqqeriviit naammattut

Meeqqap ataatsip kissaatigaa ikinngutimi inissarsinissaat kiisalu nammineq ikinngutinilu meeqqerivimmi inissaqalernissartik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 26, 27)

27. Angallannikkut atugassat

Qeqertarsuup tunuani angallannikkut atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

28. Akit

Kalaallit nunaanni akit appasinnerusut.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 27)

29. Aningaasaqarneq

Aningaasat hashimut, baajanut ikiaroornartunullu atorneqartassanngikkaluarput.

30. Hashi aamma Aalakoornartoq

Kalaallit Nunaanni aalakoornartoq hashilu unitsillik.
Kalaallit Nunaanni imerajuttut ikilisillugit. Meeqqat unnuarsuarmut aneertassanngillat. Haship eqqussuunneqarneqartarnera pillugu nakkutilliisut amerlanerusariaqarput.

"Meeqqat imerajuttuni najugaqartut nalligaakka", Nukappiaraq 11-nik ukiulik.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 19, 27, 33, 39)

31. Atuarfiit

Kalaallit Nunaanni atuarfiit tamarmik nutarterneqartariaqarput.
Atuarfinni atuarnerup pitsaassusaata qaffasinnerunissaa kissaatigineqarpoq.
Meeqqanut atuarfimmut taquanngitsunut imaluunniit taquarnissaminnut akissaqanngitsunut atuarfinni nerisitsisarneq.
Meeqqat atuarfiini atuartut suliffinnik misiliinerusarnissaat.
Atuarfimmi ataqqinninneq tusaaneqarnissarlu.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 12, 24, 26, 27, 29, 29)

32. Pujortartarneq

Meeqqat pujortartartut ikinnerulernissaat kissaatigineqarpoq
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 24, 27)

33. Namminersulivinnissaq

Politikerinut apeqqut: " Namminersulivikkutta kalaallit qanoq iliussappat?"

34. Peqqinnissaqarfik

Nakorsiarnissaq ajornannginnerusariaqarpoq. Meeqqat iisartakkanik tuniinnarnagit ajoqutaat misissorluarneruneqartariaqarput.
(Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikelit: 3, 24, 27)

35. Suliffeqarfiit kalaallinit pigineqartut amerlanerit

Suliffeqarfiit kalaallinik pigineqartut amerlanerunissaat kissaatigineqarpoq, assersuutigalugu aatsitassarsiorfimmi.

36. Angerlarsimaffeqannginneq nunaqannginnerluunniit

Niviarsiaqqaq 8-nik ukiulik, inuit ilaasa angerlarsimaffeqannginnerat imaluunniit nunaqannginnerat aliasuutiginerpaavaa taannalu inersimasut iliuuseqarfigisariaqaraat oqaatigaa (Angerlarsimaffiani assiuteqarput qimarngusunik. Assimi ataataasup panini kunippaa).

Asannittumik inuulluaqqusillunga
Med Kærlig hilsen

Aviâja Egede Lynge
Meeqqat Illersuisuat
Børnetalsmand
Avi@mio.gl
Tlf.: 531274